

»Народ« излази свакога дана по подне.

Штампарија се налази у улици Коломбо број 6.

Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

НАРОД

ГЕНЕРАЛ ФОШ

Требало је и сувице времена, да би се разумела императивна потреба заједничке команде под управом једног шефа примљеног од свију. Ово је сада спроведено у часу велике опасности кроз коју су прошли Савезници.

Могло се колебати између Фоша и Петена. Фош старији, имао је своја дела: битку на Марни и Изеру, и скочашње прихваташе Италије. И као шеф штаба врховне команде, скоро годину дана, својим радом сам се по себи наметнуо.

Петен је имао за собом Верден. И та два шефа удружене вољно и срцем бију битку. Један управља битком, други распоређује снаге. Петен је тактичар, Фош стратег, и обое су потребни.

Њих двоје владају себи равним, и признати су од свију. Шефови армија: Кастелно, Фајол, Гуро, Дуглас Хејг, и Першинг покоравају се са вером.

Фош је био професор тактике и стратегије. Он је од оних великих професора, који чине част Ратној Академији Француској. Фош је био више професор праксе него ли теорије. Он није ни доктринар нидогматик. Он има практичну способност. Он је држао своје слушаоце са катедре и на терену изненадном импресионистичком бистрином. Артиљерац, воли свој род, али није специјалиста.

Тад је Фош задобио поштовање и поверење Енглеза, и он је остао поред њих више као саветник, него ли шеф до новембра 1916.

Данас се Фош појављује као шеф савезничке војске на западу, и налазећи Енгле-

зе у критичном моменту, као оно на Изеру, може им поновити заповест Нелзонову: «Енглеска очекује да сваки врши своју дужност.»

У страшној битци која се туче од Оазе до мора и од које још зависи, као пређе на Марни, спас Француске и целог света, и поред напора, које чине Хинденбург и Лудендорф, ми смо сигури, да ће ствар Савезника тријумфовати, јер је Фош израз оне снаге, оне прибраности и генијалности, која је увек спасавала Француску кад год је била у опасности.

Фоша је затекао рат као команданта 20 корпуза у Нансију. Од тога момента његова је каријера позната. Учествовао је у борби на Гран-Курона; затим позван за команданта нове девете армије, коју је Жофр формирао у позадини Арденске армије, која се повлачила. Девета армија поднела је удар фон Хаузена између 7 и 10. септембра 1914. на центру француског фронта, док је на десном крилу фон Клук вршио класично опкољавање. Девета се армија повија, и у највећем јеку борбе, Фош врши драк маневар и разбија свога противника.

По том се Фош одмах појављује на северу, на обалама Изера и на Ипру. Мала варош Касел очуваће успомену на Фоша, који је смејући се испољавао свој оптимизам и галски дух пред колебљивошћу Енглеза.

Лондон. — Активност у ваздуху наставила се особито снажно од 4. маја. Борба је била жестока, али су Енглези сами оборили 92 немачка аероплана, од којих су 81 уништени. Од своје стране Енглези су изгубили 36 аероплана. У исто време више од 100.000 кила бомба бачено је на непријатељске комуникације. Из-

вршени су ваздушни напади и у унутрашњости Немачке. Важните гравачки и индустријски центри Мец, Келн, Ландау и Тионвил били су жестоко бомбардовани.

ИСТОЧНИ ПРОБЛЕМ

Лондон. — Док је пажња свих управљена на западни фронт, има их у Енглеској који мисле на немачку експанзију на Истоку. И доиста постају све јасније аспирације Немачке на Индију. Дојде немачке снаге било потпучно ангажоване на западу, програм опасности за Индију можда ће се ограничити на Персију ка и да покуша да дигне против Енглеса авганистанског емира. Али оног дана кад би Немачка прешла у дефанзиву на западу и успела да потпuno завлада руским провинцијама, располагала би знатним снагама да покуша ударац против Индије.

«Манчестер Гвардијан» мисли, да Енглеска мора без оклеваша припремити све против ових амбиција. Пре свега морала би гледати, да избаци Турску из акције; и борбе у Палестини и Месопотамији, ако се воде до вољним снагама, морале би донети тај резултат. Несме се заборавити, да би се ове године могле добити велике стратијске и политичке победе над Турском. Победе, које би најпротив, у идућој години захтевале огромних напора и можда не би биле ни могуће у свему.

И Лорд Данбиг у једном писму «Тајмс» обраћа пажњу на немачки програм на Истоку, изјављујући да треба боље уразумити енглеску јањост о главном циљу немачког рата, који

су јасно реветале изјаве кнеза Литвинова, то јест, да отвори пут за исток унапредњем Србије. Данбиг таже: нека се нацисти не варају да је Немачка својим успесима у Русији потпуно постигла што је хтела на Истоку.

На крају Данбиг истиче, да треба да зна јавно миње, да питање белгијске неутралности, и ако је било непосредан узрок енглеске интервенције, није једино питање, којим се Енглеска мора бавити, већ постоји и источни проблем, иницијатива мање опасан и ако то девет десетина енглеске јавности не зна.

ПРОТИВ БУРИЈАНА

Берн. — Наименовање Буријана за министра спољних послова изгледа да је привремено. Има знакова, који потврђују ову верзију. Ако се може веровати «Теглише Рудшо», у бечким службеним круговима размишља се о томе, да се позове гроф Тарновски на место које привремено заузима барон Буријан.

ЗАПАДНИ ФРОНТ

Лондон. — Енглески војни критичари мисле да ће, офанзива почети на сектору Албер-Арас.

Лондон. — Победоносним нападом Француза на сектору Локра исправљена је незгодна линија Локр-Клит, и сада је консолидована. Овај јуначки подвиг тим сјајнији је, што је било тешко, због разних неизгода пренети артиљерију да помаже пешадију. Положај је сада много јачи за дефанзивну акцију.

Париз. — Генералисим Фош примио је у штабу Врховне Коман-

«Рајвиште Цјутун», коментаришући питање смењивања барона Буријана истиче, да је гроф Тарновски велики пољски националист. Бечка га је влада више пута предлагала за председника варшавског већа, али берличка се влада увек одупрла овом именовању. Овај лист пита, да ли би у овим приликама делак Тарновског на власт олакшава остварење програма утврђеног на конференцији дга цара?

ИЗ ИТАЛИЈЕ

Рим. — Италијански краљ посетио је провинцију Ромању где је дочекан одушевљено од становништва.

Краљ је посетио јуче Равену, где је народ обасуо цвећем краљев аутомобил. Ово одушевљење је врло значајно у пределу који је смештен као центар републиканаца и социјалиста.

Рим. — Посланик Ђезаре Нава наименован је за подминистра муниције и наоружања. Он је заменио Бињалиса, који је дао оставку.

Лондон. — Енглески представници америчке штампе и казао: «Не питајте ме чига. Оно што је извесно, то је да имамо поузданаја».

Париз. — Војни критичари говорећи о уроцима због којих је задоцнила офанзива, кажу, даје то због промена извршених у последњем часу; услед променљивости времена; због нових распореда извршених код трупа, које имају да учествују у првом нападу, или исто тако јављају о великој забуни код непријатеља, коју му је створила савезничка авијација, чији

ФЕЉТОН

АФОНО ДОДЕ:

ПАРТИЈА БИЉАРА

Како борба траје већ два дана и како су провели ноћ с ранцем на леђима под плаховитом кишом, војници су сасвим изнурени. Па ипак ево три паклена часа како су их оставили да дрежде, с пушком к нози, у барама на друмовима, у блату наквашених њива.

Тешки од умора, од непрославаних ноћи, и скроз мокри, тискају се један уз другога, да се загреју, да се одрже на ногама. Неки се наслонили на ранчеве својих суседа, ба спавају стојећи; и умор и оскуднија виде се боље на овим лицима, која су се у сну опустила. Киша, блато и где ватре, никаква топла је-

ла да се загреју, небо ниско и мрачно, непријатељ свуда упаоколо. Ужасно!.. Шта ради ту? Шта се то догађа?

Топови, са устима окретнутим шуми, као да вребају нешто. Прикривени митраљези гледају непомично у хоризонт. Све изгледа спремно за напад. Зашто се не напада? Шта се чека?

Чекају се заповести, а главна их команда не шаље.

Главна команда, међутим, није далеко. Она је у оном лепом замку у стилу Луја ХІІІ, чије црвено цигле, оправне кишом, светлуцају на коси брега, међу дрењем. Прави краљевски стан, потпуно довољан да носи застап

бу једног маршала француског.

Из једног великог олука и камене ограде, који се граниче друмом, пење се право до перона једноставна и зелена ливада, дуж које су поређане са обе стране саксије са цвећем. С друге стране, унутрашње стране куће, кроз грабово дрење виде се светли пропланци; језерце, по коме пливају лабудови, пружају се као кањко огледало, а над кровом у облику пагоде, једног огromног кавеза, уз крештање, које се чује у лишћу, паунови и златни фазани ударажу крилима и шепуре реп. Ма да су господари замка отишли, напуштеност ратна пустота не осећају се. Застава врховног команда војске заклонила је и најмањи цветајући трајв, и заиста је било врло чудно видети тако близу

борбеног строја ову богату тишину, коју чини ред, правилан распоред шума и нема дубина просечних стаза.

Киша, која ствара тако гадно блато по путевима и дуби тако дубоке бразде, овде је лепа господска киша, која оживљава црвенило цигала, зелено траве, даје сјај нерашину лишћу и белом перју лабудова. Све се сија, све је мирно. Заиста, да није заставе, која се леприша на врху крова, да нема она два војнишка, што чувају стражу пред вратима, никад човек не би рекао да је у стану главне команде. Кони се одмарaju у шталама. Овде онде види се по који војник, по који посилни у обичном оделу, како шверљају око кујне, или какав баштован у борби, у парадном оделу, с прсима покривеним орденима, светла ока, порумена

великом дворишту.

У трапезарији, чији прори гледају на перон, види се сто у пола распремљен, отворене боце, убрзане и празне чаше, на изгужваном чаршаву — обичан изглед стола по ручку, пошто су се гости развиши. У споредној соби чује се жагор, смех, котрљаје биљарских лопти и куцане чаше. Маршал игра своју партију биљара и то зашто војска чека заповести. Је ли само маршал отпочео партију, може се и небо срушити, ишта га на свегу не може омети, да је не дрвши.

Билар!

То је слабост овог великог ратника. Он стоји за биљаром, озбиљан као у борби, у парадном оделу, с прсима покривеним орденима, светла ока, порумена

великих јагодица, загрјајан ручком, гротовима и игром. Ађутанти га окружили, мотре на сваки његов миг, с пуно поштовања, и не могу сати да се надиве сваком његовом ударцу. Кад маршал, начини карамбол, сви полете да га забележе; кад је маршал жедан, сви се отимају да му спреме грлог. Шуште еполете и перјанице, звуче крстови и оковани гајтани, и ови лепи осмејци, овај високој дворници, обложену растенијом, с прозорима према перковима и почасним двориштима, све то подсећа човека на компанијеске јесени и даје му мало накнаде за блатњаве њиве, који држе на пољу дуж друмова и праве гомилице, тако мрачне под кишом.

— Свршиће се —

су апарати многобројни. Они бомбардују и гађају из митраљеза свакога часа позиције, логоре, трупе у покрету и комору на свима тачкама, како прве лије тако и позадине. План непријатељев због овога тешко се изводи.

«Ехо де Пари» јавља, обострана активност авиатичка доказује да смо у очи велике борбе.

ИЗ РУСИЈЕ

Берн. — Америчка влада сматра да је ситуација у Русији промењена и дозвољава скору интервенцију Јапана у Сибиру, да би се спречио немачки утицај у овим областима.

Лондон. — Кореспондент «Тајмса» у Вашингтону предвиђа, као могућу, савезничку акцију у Русији. И поред држања Беле Куће — телеграфише овај — које се односи на акцију Јапана у Сибиру, постоје разлози да се може веровати у промену ситуације у Русији, која ће изазвати заједничку акцију Савезника, чији је циљ да се узме од Немаца све оно, чега су се дочепали.

Париз. — Поводом евентуалне интервенције Савезника у Русији, социјалистички листови и органи анархија, који излазе у Москви, објављују чланак, у којима кажу да ће интервенција Савезника у Русији обележити еру народног препорођаја и изазвати борбу за независност и неприкосновеност отаџбине.

Листови упућују позив на руски народ, који садржава овакав пасус:

«Народе! Ти си на ивици пропasti. Збади са твојих очију брзшевичку који прену и знај да Лењин и Троцки раде као издајници!»

ДУНАВСКО ПИТАЊЕ

Париз. — Јављају из Јаша: Министри Француске, Енглеске и Италије изјавили су румунској влади, да њихове владе сматрају као не постојеће све аранжмане утврђене без њих, које се тичу пловидбе на Дунаву. Ово питање може да се реши само по закључењу општег мира. Министри су се уздржали да говоре о последицама привременог режима.

ТИРОЛСКИ НЕМЦИ

Цирих. — Тиролски листови публикују резолуцију, коју је изгласао немачки народни тиролски збор у Штерцингу. У резолуцији се износе ове тачке: За кључење мира у смислу успеха аустријског оружја; да се принуди Италија на исправку границе и на ратну општету; реорганизација савеза Аустрије са Немачком, претворивши га у економску и војничку заједницу; завођење у Ау-

стрији немачког државног права и немачких државних установа; одбијање аспирација северних и јужних Словена у погледу стварања њихових држава; уједињење и недељност Тирола од Куфштајна до области Вероне; одбијање ма којег захтева за аутономију италијанског Тирола; никаква амнестија тренинским издајницима нивоја за повратак у заједницу; конфисковање њихове имовине у корист тиролских Немаца; наименоvanje једног Немца за трентског бискупа; побољшање управе Тирола нарочито у погледу животних намирница.

ХАРДЕН О САВЕЗУ

Париз. — Јављају из Амстердама: Максимилијан Харден, коментаришући у »Цукунфту« одлуке, које су донели два цара, руга им се и назива их »утопија пројекта митеуропе«, нарочито у погледу склањања савеза Немачке са Аустро-Угарском.

ОСЛОБОЂЕЊЕ НАРОДА

Лондон. — Лондонски председник општине дао је банкет у част италијанских универзитетских професора, који сада путују кроз Енглеску. Међу позваницима били су и дипломатски представници Француске, Италије, Јапана, Кине, Србије, Америке и Бразилије. Лорд Сесил држао је говор, у коме је између остalog рекао: У штампи и иначе много се говори о распарчавању Аустрије. Тај израз није тачан. Савезници нису никад желели распарчавање ма које државе, већ они траже ослобођење народа који су под тврdom управом, да би им дозволили да буду господари своје судбине и да уживaju иста права као и остали слободни народи. Овај се принцип примењује на Аустрију као и на остале државе. Што се тиче Италије, говорник каже, да сile Споразума неће прекинути свој напор док цело италијанско становништво, које је сада под тврdom у правом не буде уједињено са мајком отаџбином.

ДРЖАЊЕ ТУРСКЕ

Цирих. — »Франк-Фуртер Цајтунг« пише да Турска оклева да ступи у нови савез централних сила, пошто се њени интереси косе са бугарским. Турска неће приступити овом савезу — каже лист — него тек онда, кад несугласице са Бугарском буду регулисане у њену корист.

КИНА И ЈАПАН

Вашингтон. — Споразум између Јапана и Кине, који је учињен без учешћа Савезника примљен је од Савезника.

Дневне Вести

ДОЛАЗАК Г. ВЕНИЗЕЛОСА

Данас се очекује долазак господина Венизелоса у Солун.

БОМБАРДОВАЊЕ БИТОЉА

За прошлих 24 сата непријатељ је избацио на варош и на периферију 66 граната.

Рањени један човек и две жене. Порушен оштећено 7 кућа.

† ПЕРА ЈАНКОВИЋ

Управник Царинарнице Београдске у пензији, инспектор Срп. Бродар. Друштва, Пера Јанковић умро је 20 априла у Лезену. Важио је као вредан и интелигентан чиновник. Био је угледан члан радикалне странке.

ПАРАСТОС

Друштво за заштиту деце даваће парастос својим умрлим члановима у 10 часова пре подне 12 маја о. год. у српској цркви у Водену. Извештавају се чланови Друштва, као и дечји пријатељи, и моле се да дођу на парастос.

ФОТОГРАФИЈЕ ИЗ СРБИЈЕ

Моде се именованы лица да пошљу Обавештајном Бироу у Солуну своју тачну адресу, поавијући се и на редни број фотографије, како би им се испете могле доставити.

373 Павловић Светозар од Исподра Павловића и другова из Париза.

374 Поповић М. Владислав трг. из Крушевца, свом брату.

375 Марковић Зори Вранеши од Љуб. Марковића војника враћена.

ПОШТА ЗА СРБИЈУ

Милић В. Матић 1, 1, бр. п. 44 јавља сестри Лепосавићи В. Матић у Наталицима, да је здрав као и браћа Милутин и Миленко. Такође су здрави Милан и Чедомир Мильковић, Перешић Иловић.

Стојан Златковић 3 бр. бр. п. 216, јавља својој жени Зори у Прекадину, да је здрав.

САОПШТЕЊА

Боривоје В. Лазић 4, 3, бр. п. 96 моли Јована Ђ. Мирошевића електротехничара, Борђа Цвијића и Милана Н. Калађића п. поруч. да му се јави.

Никола Беатовић, добровољац-жандарм, 3 чета 1 батаљон бр. п. 88, моли Константина Јоксимовића поруч. да се јави на горњу адресу, има пакет из Америке од оца Антуна.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

23 сата. — Безпрекидна артиљеријска активност на неким тачкама јужно од Авре. Никаква пешадијска активност.

Један непријатељски испад у пределу шуме Монживал угушен је нападом ватром.

Наше су патроле ушле у непријатељске линије у Шампањи, у шуми Авокур и у Вевру. Задобили смо заробљеника и материјала.

СОЛУНСКИ ФРОНТ

Ред патрола на различним тачкама фронта. Енглески су авијатори бомбардовали депоје у пределу Сереза.

АМЕРИЧКИ КОМИНИКЕ

У Лорену при сукобу извидници Американци су заробили неколико људи. Интензивнија обострена артиљеријска активност на овом сектору и у Вевру.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Непријатељ је напао прошле ноћи на један наш положај на сектору шуме Авлен; два наша човека нема.

Ми смо извршили успоштан испад у близини Ајете и Баозије Сент Мар наневши непријатељу.

388 Врачар ћи Миодраг из Вељу од Босиљке и Славке Стојковић-Крушевић.

376 Ракић Тихомир Р. од брата Јеремије и Светолика Велико Орађе.

377 Ранетић Војић од сестре Милице-Чачак.

378 Ранковић Љуба учитељ од Обреновића Лазаревић-Аранђеловића.

379 Ранчић Новица наред од Руже, Умчари-Гроцка.

380 Рњаковић Јеротије од сестре Вукосаве-Крагујевац.

381 Савић Милоје бр. п. 28 ш. бат. 2 чет. од Јована Радовановића Француска.

382 Савић Мирко 3 п. 1 бат. 1 ч. од Јулке, Љубе, и Милке, Београд.

383 Стјагићи Велимир наред и Велимир Стјагић пребегли војници из Аустрије.

384 Стојановић Љубомир свом брату-Крушевићу.

385 Томић Љуба од снајке Ленке и мале Косе-Аранђеловића.

386 Цветковић Драгољуб Стојанчић од Добриле и Надежде Гредиг.

387 Ђешевовић Драгомир п. бр. п. 2. поз. Г. Милановац.

(Наставиће се)

стобран Кајо Силе потпуно је одбијен. У Кава Цукарина једна наша патрола растерала је једну непријатељску предстражу и уништила њене одбранбене организације. Наши и савезнички аероплани оборили су три непријатељска ас-

роплана, а два су принудили да се спусте. Бомбардовали смо код Мота ди Ливенца непријатељске аеродроме, а на висоравни Азиагу трупе и комору у покрету. Мајор Барака добио је тридесет другу победу у ваздуху.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Париз. — Хавасова Агенција јавља: Немци су отпочели жестоку артиљеријску припрему, употребљавајући загушљиве гасове. Авијатика је удвоstrучила активност. Листови истичу, да ће велику улогу имати авијатика у скорој битци.

Берн. — Према »Локал Ашајгеру« жетва у Турској биће врло слаба услед немања радне снаге.

Париз. — »Екселсиор« пише: Битка је већ почела у ваздуху над линијама, логорима и непријатељским комуникацијама. Надмоћност наше авијатике је огромна. Од авијатике ће зависити мноштво судбина будуће немачке офанзиве.

Париз. — Потписан је нов споразум између Немаца и Белгијанаца о размени саробљеника.

Вашингтон. — Румунски посланик код Сједињених Држава даје оставку.

Рим. — И поред пораза румунског, Румуни из Мађарске продолжују акцију против Мађара за одбрану својих народних интереса.

Лист »Аз Ешт« јавља, да је на састанак представника румунске источне православне цркве влада мађарска послала свога изасланника у циљу контроле рада. Владика Пап није одговорио на поздрав владе. Скуп је изгласао протест противу незаконитог мешавине владе у ову ствар. Очекујући решење скуп је одложио своје седище.

Париз. — Нове америчке трупе стижу беспрекидно у пристаништа француска. Толико је велики број лађа који превози трупе, да се искрцавање мора да врши и у пристаништима енглеским. Уверавају да месечно долази више од 120.000 људи.

Берн. — Из Беча: Службени лист публикује распис аустроугарског министра војног, којим се у Чешкој уводи војна диктатура.

Берн. — Немачка штампа признаје, да је жетва у Румунији недовољна.

Париз. — Швајцарска штампа пише, да је у изгледу оставка председ